

[Indenrigsministeren.]

at spørgsmålet lader sig løse på den af forslagsstillerne anviste måde.

Men trods de vanskeligheder, der er forbundet med at placere disse mennesker uden for lejrene, gøres det dog i et ikke ringe omfang. 75 eller ca. 75 af de ca. 175, som i øjeblikket aftjener deres civile værnepligt, er beskæftiget ved andet end skovarbejde i lejrene. Men jeg understreger på ny: der har været vanskeligheder forbundet med at få dem placeret.

Der er andre principielle ændringer, jeg lige i forbifarten vil nævne.

Jeg ser, at man pludselig opererer med et administrativt organ med vidtgående beføjelser. Hvorfor? Jeg må næsten læse det som udtryk for mistillid til den nuværende indenrigsminister, men det kan jo ikke være meningen, det er da klart; sådan lovgiver man jo ikke. Men jeg vil gerne spørge: hvordan skal dette organ sammensættes? Kan man anke de beslutninger, der træffes af organet? Man er meget tilbageholdende i bemærkningerne vedrørende dette organ.

En anden principiel ændring er en lovfæstelse af adgangen til valg af tillidsmænd; det er jeg enig i, og administrativt er det jo allerede gennemført. Derimod mener jeg ubetinget, man går for vidt, når man foreslår, at tillidsmændene skal høres i alle disciplinærsager. Det mener jeg er uacceptabelt.

Endelig kan jeg ikke være enig med forslagsstillerne, når de i bemærkningerne gør sig til talsmænd for, at man skal kunne fritages for militærtjeneste på grund af politiske motiver; det mener jeg ikke går. Rent principielt må forholdet være dette, at vi alene undtager personer, som under alle forhold nægter at bære våben, altså uanset deres politiske tilhørsforhold eller den politiske situation, hvorunder de lever.

Forslagsstillerne har flittigt henvist til ordningerne i andre lande; jeg har sådan lidt indtryk af, at man har håndplukket det, man bedst kunne lide, hist og her. Man noterer, at der i Holland kun er 106 civile værnepligtige, og det er rigtigt. Grunden hertil er nok en, dobbelt. For det første er der i Holland 12 måneders længere tjenestetid for de civilværnepligtige end for de militærværnepligtige, og for det andet kræves der ganske uhyre meget for at slippe

for den militære tjeneste i Holland. De pågældende underkastes simpelt hen en mentalundersøgelse; så vidt vil jeg nu ikke gå.

Må jeg til sidst lige antyde, hvad jeg mener at vide om 1963-udvalgets planer. Jeg forstår det sådan, at man vil opretholde lejrene, og at de civile værnepligtige skal tilbringe de første 4 måneder i lejrene, hvor de gennemgår en uddannelse, herunder også en almen uddannelse, omfattende bl. a. samfundskundskab. Efter 4 måneders forløb er det tanken, at de skal kunne fordeles til arbejde uden for lejrene, men således at de uden for arbejdstiden opholder sig i lejrene, og efter 10 måneders forløb vil de kunne udstationeres på arbejdspladsen.

Der er ét problem, som det naturligvis er vanskeligt at løse, og som udvalget stadig arbejder med, og det er spørgsmålet om, hvor dybtgående en undersøgelse der skal iværksættes, før man lader en person overgå til militærnægterlejrene.

Må jeg endelig afsluttende sige, at jeg tror, vi alle er enige om, at de pågældende så vidt muligt skal have et produktivt arbejde af virkelig værdi. Men jeg håber, vi også alle kan være enige om, at vi ikke kan acceptere en ordning, der præmierer militærnægterne på den øvrige ungdoms bekostning.

Ordføreren for forslagsstillerne (Else-Merete Ross): Da Danmark i 1917 gennemførte en lov, der gav regler om overførelse til civilt arbejde af værnepligtige, for hvem militærtjeneste var uforenelig med deres samvittighed, var vi et af de første lande, der indførte en sådan lov. Vi var et foregangsland. Med hensyn til civile arbejdsmuligheder har vi derimod længe ikke kunnet kaldes et foregangsland.

Lige fra begyndelsen har det været det radikale venstres opfattelse, at militærnægternes arbejdskraft burde finde en samfundsnyttig anvendelse. I 1950 fremsatte 6 radikale medlemmer et ændringsforslag om mere produktive og samfundsgavnige opgaver. Daværende indenrigsminister Smørum gav tilslutning til dette princip og sagde, at man til stadighed i ministeriet havde opmærksomheden henvendt på spørgsmålet om at finde nye og produktive arbejdsopgaver til supplerende af skovarbej-